

8982
III Aug. St. Dr. P

Bandthe 12.

3283 Traus.

VIII. a. 32.

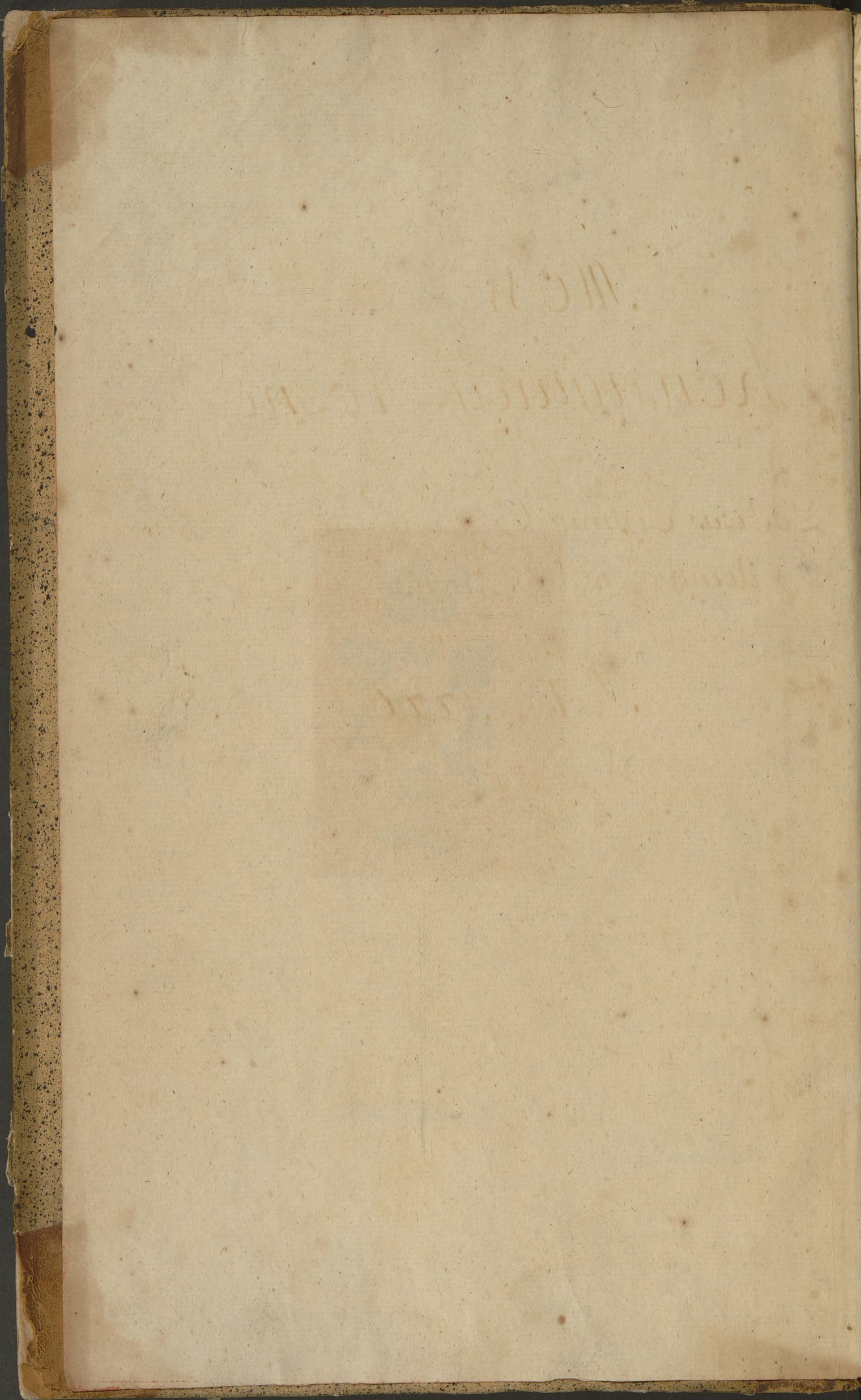
19.

41. 1. 118.

MOWY
Konstytucye różne

Podczas Seymu Ordynaryjnego pod Konfe-
deracyą w Warszawie agitującego się
In Publicum

Roku 1776.
WYDANE.

M. C. H. V.

RECHNIKOWSKI

Polonia eorum. Librum hunc
decuria in hunc modum...

BIBLIOTHECA
VNIV. MAGELL.
CRACOVIENSIS.

89824

31.1.18.18

G Ł O S

J. O. XCIA JMCI

S A N G U S Z K A

48

WOIEWODY WOŁYNSKIEGO

dnia 7. 8bra

M I A N Y.

NAYIASNIEYSZY KROLU PANIE MOY MIŁOSCIWY.

PRZESWIETNE SKONFEDEROWANE STANY.

Po rozebranych Prowincjach Polskich, przez konwencyą trzech sąsiedzkich Dworow, zwolany Sejm Narodowy Extraordynaryiny, miał dwa cele czyli zamyśły, uspokoienia zewnątrz y uspokoienia wewnątrz; to iest: traktowanie z sąsiedzkimi Potencyami rozszącemi sobie pretensyą do Polski, tudzież ułożenie Rządu, za Gwarancyą tychże Potencyi przez swoich Ministrów Pełnomocnych, do czynności Sęymu tegoż wpływających.

Do tey mety y celu czy doszedł Sejm ten? iak doszedł? y iakie wziął środki do tego? y w iaką formę y kształt się ustroił? to będzie rzeczą nie terażniejszey uwagi, ale chyba przyszeley, gdy skutek doświadczenia nastąpi. Jedyne tylko to się tu uważać ma, iezeli ustawy Sęymu tak długiego same sobie nie sprzeciwiają się, gdyż rzecz każda samey sobie przeciwiąca się, naturalnie

ralnie sama siebie gubi: y jeżeli też ustawy dawnym Prawom Pol-
skim, których niezniósł, są przeciwne, albo nie?

Ganiemy przeszło-Sejmowe czynności, które z źródła par-
cyalności y prywaty pochodzą, y przykre w Obywatelstwie całym
sprawiają doświadczenia, a iednak do tego się wracamy źródła;
gdy dozwalamy mnożyć się partykularnym proiektem.

Doprawzałem się na Radzie Nieustającej WASZEY KRO-
LEWSKIEY MCI, aby końcem publiczney usługi, ten Sejm pod
Konfederacyą będący, postaci na sobie nie nosił przeszłego, ani
się skłaniał do ukontentowania chciwych umyślow, o to y teraz
mam honor powtorzyć prozby moie do Tronu WASZEY KRO-
LEWSKIEY MCI, y do was Przechacne Stany.

Zawsze na celu mając publiczne dobro, choć raz niezma-
zane prywatą uczynimy obrady, a uchylemy w ten sposób te na-
gany, któreby nam przyszły Sejm uczynił; widziemy dzisiaj na-
rzekających na czynności przeszley Delagacyi, y wszyscy choć
nayniewinnieysi y nayzacnieysi rownie cierpieć muszą przez oczer-
nienie kilku: y miśóż to nam będzie na przyszły Sejm w podob-
ną wchodzić kolej? y na wickopomną w naszym narodzie y in-
nych zaśluzyc sobie ochydę? Narzekamy na rozrzutność przeszley
Delegacyi, a przecież ją naśladowujemy, pragnąc podatkow, a sza-
fując skarbem nad potrzebę.

Wyśoki umyśl WASZEY KROLEWSKIEY
MOSCI poymie przezornie, przyimie śaskawie, co iest isto-
tą Rządu dobrego, jeżeli niezachować moc Prawa, y funda-
ment sprawiedliwości, te nierozdzielne prawidła ozywiające rząd
dobry każą mi przełożyć WASZEY KROLEWSKIEY MCI, y
Prześwietnym Stanom, że WASZA KROLEWSKA MSC będąc
na czele Narodu, powinienes bydz Pierwszym do odebrania nad-
grody, nie dość obfitey wprawdzie, ale szczerym sercem od Na-
rodu ofiarowaney: Po WASZEY KROLEWSKIEY MCI, zaś
naypierwsze bydz powinno Woysko, a żadna go Cywilna expens

poprze-

poprzedzać nie powinna; bo ani Rzeczpospolita, ani dostojność Tronu WASZEY KROLEWSKIEY MCI, przy naylepszym Cywilnym rządzie bez Woyska stać nie może, a słabe dobrego rządu, zakładane fundamenta, y przy naydoskonalszey Radzie, więcey ruiny iak wsparcia przynieść potrafią. Więc przynależy nam nieprzyimować inney Tabelli tylko taką, aby wiadomość była wiele Woyska zostać ma, wiele na niego Expensy dochodzić powinno, a dopiero z refztuiącey percepty, Cywilna pociągnie się Expens.

Subtelny to jest sposób Prześwietne Stany niechcąc podatku, chcieć go, ale ktoż go może nietylko chcieć, ale życzyć sobie? widząc Narodu nietylko nieszczęśliwy stan, ale jednym słowem nędzny. Więc klasz Cywilną Expens wprzod, powtarzam, jest chcieć podatku; bo każdy *ob amorem boni Publici*, w niewystarczaiącey percepcie, choć ostatni grosz oddać będzie musiał na Woysko. A trudno okryślać y zmniejszać Woysko, gdy go y tak mało mamy: naysprawiedliwiey zaś Cywilną okryślić expens, którą każdy dopełniać powinien, albo raczy zastąpić, piastując Cywilne urzędy bez względu nadgrody.

Mówię z prawa natury, gdy mówię z wdzięczności dla teyże Oyczyzny, ktorey jestem Synem. Przypomniemy sobie Greckich y Rzymskich Narodow Historyą, nawet y samych Przodków naszych, iak skwapliwie się ubiegali nieść na ofiarę kraiovi swoiemu, nietylko serce, majątek, ale y życie obywatelskie, a ten przykład niech nas pobudzi, abyśmy niepokrzywdzali tey Oyczyzny, ktoreyieśmy wszystko winni.

Proszę tedy WASZEY KROLEWSKIEY MCI, y Prześwietnych Stanow, abyśmy mogli wiedzieć y być pewni, że jeżeli nie w powiększoney, to nie w zmniejszoney liczbie Woysko zostanie, y abyśmy pierwey, nim przystąpiemy lub do materyi podatkow, lub do uformowania Tabelli Expensy onych, widzieli zabezpieczoną opłatę Woyska.

Niech

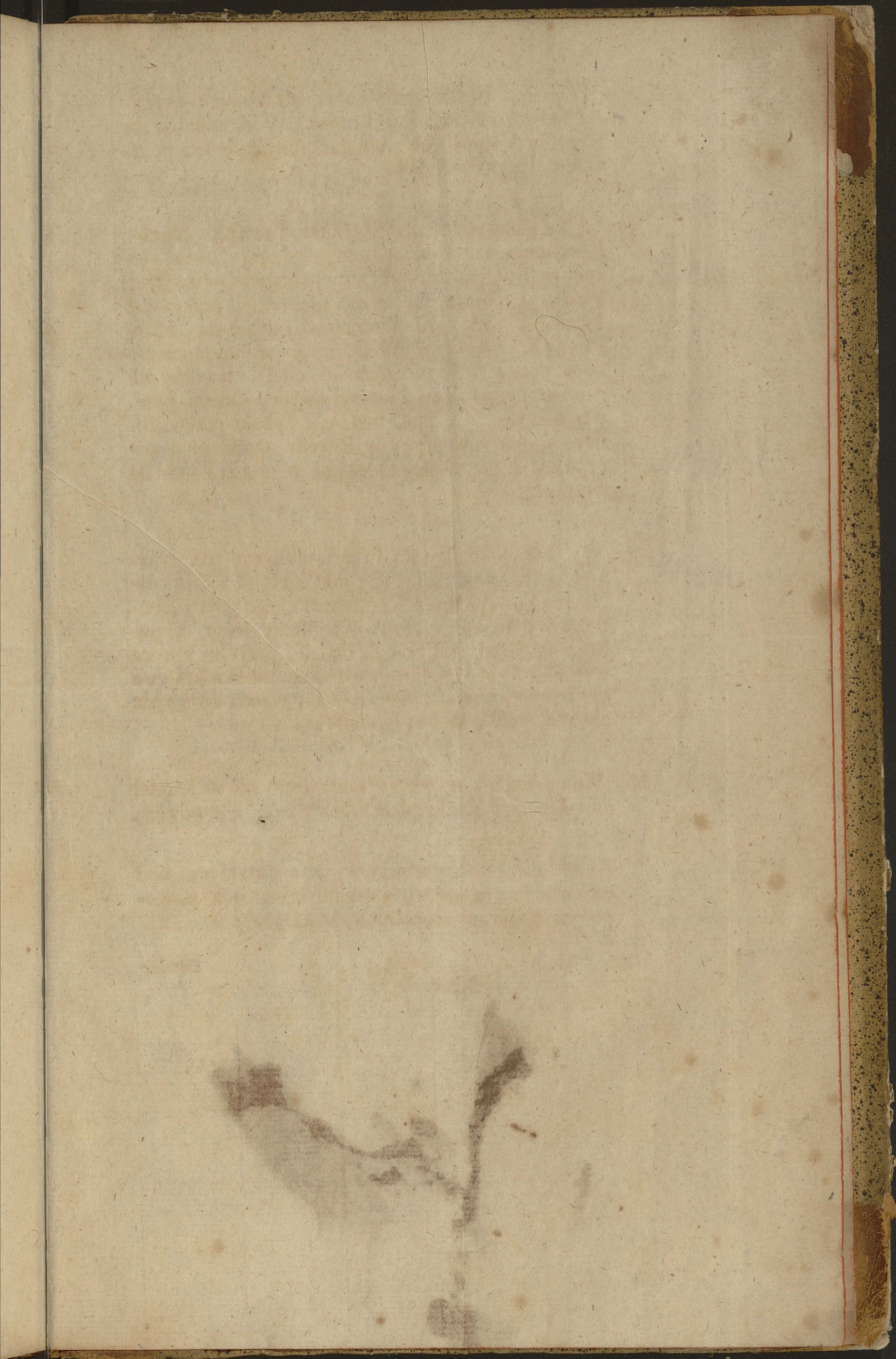

Niech tylko Łaskawość WASZEY KROLEWSKIEY MCI zachęci Obywatelów do objaśnienia y wyszukania bez przyczynienia podatków, w tychże podatkach pożytku, a zapewne, że na Prowincjonalnych Seffjach będzie można ułożyć takie sposoby, które powiększą preceptę Rzeczypospolitey, gdy ośmielemy się zyki prywatne obrocić na publiczną usługę.

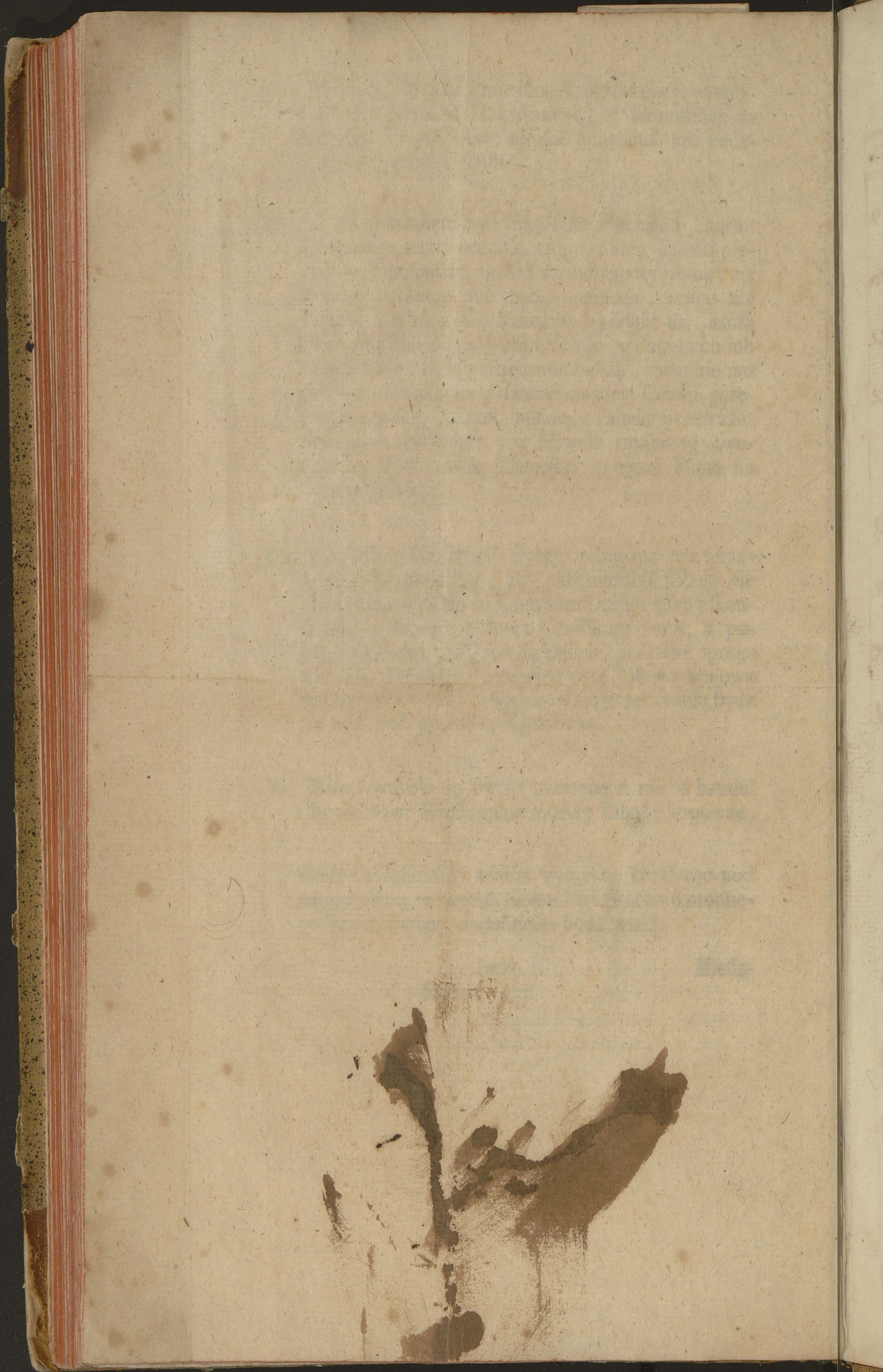
Będzie kto może pośądzał te moje najszczerze intencye, y tłumaczył za parcyalne; bo ten czas iest, że niewartość, ani zdarność iest szacowana, ale powolność ukryta w obywatelskiej postaci, lecz Bog niech mi będzie świadkiem najskrytsze przenikający umyśli, czy umiem inaczej myśleć iak mówić? y czy umiem inaczej myśleć, iak wrodzone przywiązanie do Ojczyzny y wierność, choćby też niepoprzyjęgła do Tronu WASZEY KROLEWSKIEY MCI, mnie obowiązue?

REGISTER

Konstytucyi y Mowow w tej
 Książce Inayduigcychse
 Roku 1776.
 WYDANYCH

	Folio
Akt Konfederacyi Generalney oboyyga Narodow	1.
Mowa IW ^o Mokronoskiego S. W. Korony Marszał ka Konfederacyi przy zagaieniu Seymu miana	2.
Mowa IW ^o Oginskiiego S. W. Litt. Marszałka Konfederacyi W. Litt.	3.
Nota od Departamentu Interessow Cudzo- ziemskich, do W. Graffa de Stachelberg Posta Rosyiskiego	4.
Respons na Tei Note	5.
Mowa IW ^o Rzewuskiego Hetmana Pol. Kor.	6.
----- IW Lipskiego Kawstetk Secyry	7.
Mowa Krola Imzi	8.

REGISTR.

	Str.
Wiersze na pochwałę W ^o Mohronoskiego	9.
Mowa W ^o Kraszewskiego S. W. Korony	10.
W Ogińskiego Marszałk. K. W. Litt.	11.
Duffala Lowczego N. Litt.	12.
Moc Ratyfikacji z Dworem Rosyjskim	13.
Mowa W ^o Olizara Stolm. Korony	14.
Kosciatkowskiego	15.
Gurowskiego Marszałka N. Litt.	16.
Deputacya do examinowania Rady Nieustającej	17.
Zdanie W. Xęcia Lubomirskiego Marszałka W ^o Korony	18.
Mowa W ^o Rzewuskiego Hetmana P. Kor.	19.
Zdanie W. Branickiego Hetmana W ^o Korony	20.
Głos W ^o Nowowiejskiego Lowczy Wyszocy	21.

ordynacya

REGISTR

	Folio
Ordynacya Sądów Sejmowych	22
Mowa W. Gurouskiego Kawalek Przemyski	23
..... X. Młodziejewskiego Biskupa Poznański	24
Moc Ratyfikacyi z Dworem Wiedenskim	25
Mowa W. Olizara S. N.	26
Moc Ratyfikacyi Konwencyi Granicznej z Dworem Berlińskim	27
Powinności y Władza Departamentów w Radzie Niewstaigcey	28
Zdanie W. A. Lubomirskiego Marszałka Wielki	29
Votum Jegoz	30
Mowa W. Kosciatkowskiego	31
Akt Konwencyi między N. Królem Szwedzkim y Rzplą, a między Królem Szwedzkim Pruskim dla ułożenia granic	32

REGISTR.

	Folio
Objasnienie Ustanowienia Rady Nieustajacey	33
Zdanie W ^o Oginskiiego Hetmana W ^o W ^o	34
. . . . . Branickiego Hetmana W ^o Korony	35
Mowa W ^o Markowskiiego Stalnika Mielay	36
. . . . . W ^o Arzewickiego Hetmana a D ^o Korony	37
Zdanie W ^o Chreptowicza D ^o Kam ^o W ^o	38
Mowa Króla Imji	39
Deklaracya o Komisaryach y Remisyach z przeszlego Seymu wypadtych	40
Mowa W ^o Wiszowatego	41
. . . . . Bouffata	42
Zdanie W ^o Lubomirskiego Marszala W ^o Korony	43
Projekt względem orzeczenia przywódcy obywatelowi Rzeczypospolitej	44
Zmniejszenie Expensy Cywilney przez Tęczy podane	45
Mowa W ^o Gurovskiego Karzta Przemyskiego	46
. . . . . Malachowskiiego Wójta Sieradzkiego	47

REGISTR.

	Folio
Głos Jona Sanguszkha Wdy Wotymy - - - - -	48.
- - - - - W Markowskiego - - - - -	49.
- - - - - Korzeniewskiego - - - - -	50.
- - - - - Bukara - - - - -	51.
- - - - - Bierzynskiego Kaszt. Zytomir - - - - -	49.
- - - - - Zielinskiego - - - - -	52.
- - - - - Sierakowskiego - - - - -	53.
- - - - - Rzewuskiego H. B. K. 10 Olni - - - - -	54.
- - - - - Jegor - - - - - 12 Olni - - - - -	55.
- - - - - Bierzynskiego - - - - -	56.
Dochody Skarbu Koronnego - - - - -	57.
Wydatki Koronne - - - - -	58.
Mowa W Markowskiego - - - - -	59.
Uwespieczenie Summ Ziemskich y Pojezuickich. - - - - -	60.
Obiasnienie Legis sumptuarie - - - - -	61.
Universal der Kron - Schatz - Commission in Auschung des Schnupf und Rauch Taback Kommission R - plter Skarbu Koronnego - Wlaka	62.
	63.
	64.

1650

1650

1650

1650

1650

1650

1650

1650

1650

1650

1650

1650

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

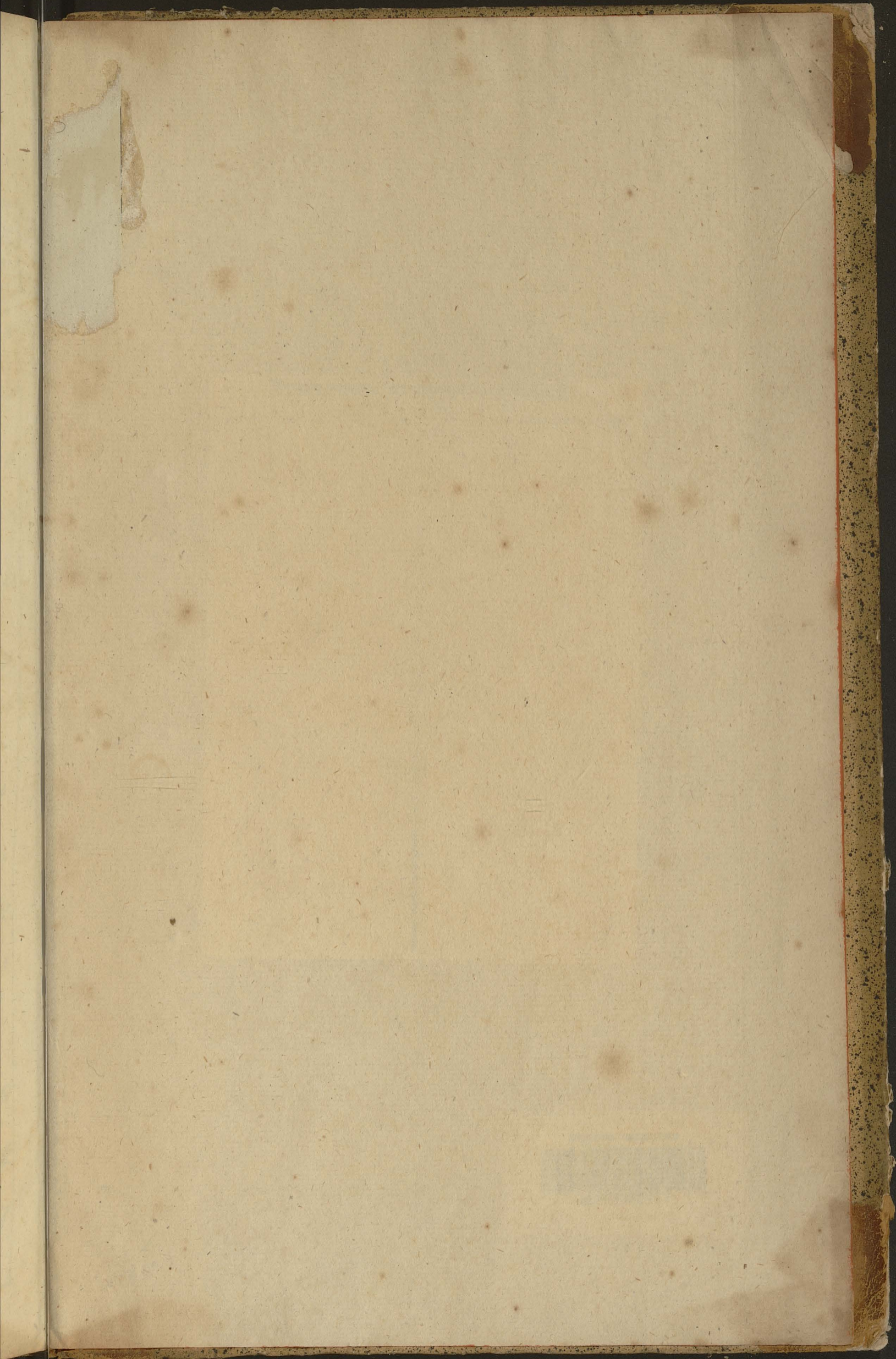
Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

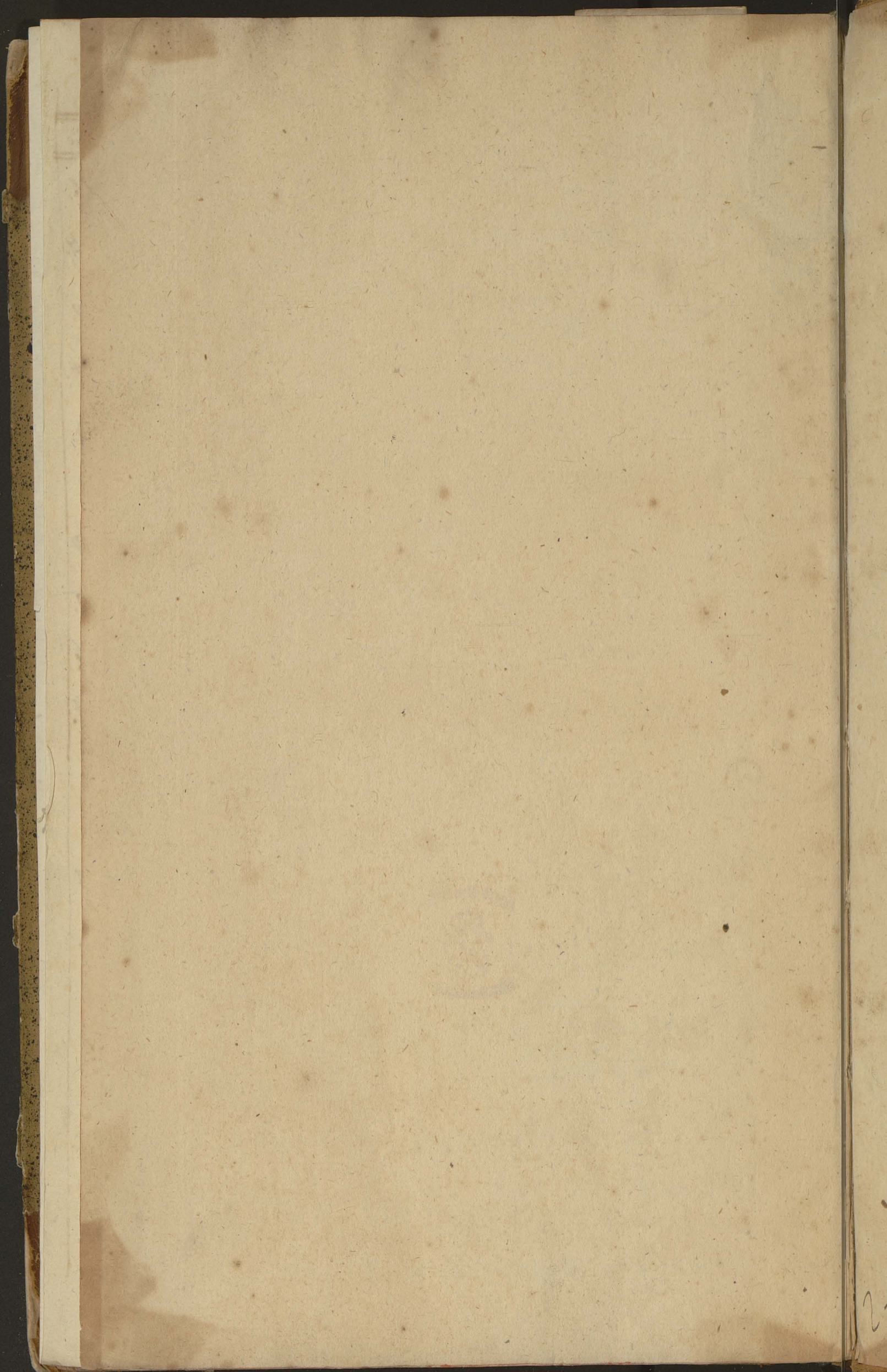
Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Termin zwrotu lub zgłoszenie prolongaty.

--	--

Biblioteka Jagiellońska

stdr0022117

2-166.

